

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LX. Non est in mora, qui exceptione legitima se potest tueri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

reddere, non opponendo exceptionem doli, fieri autem potest, ut depositario debeat, adeoque quod modò petit, reddere teneatur.

R. Si quid depositario debetur, jus integrum illi manet, etiam non retento deposito, in quo non expedit ejusmodi exceptionem permitti, cum verè, & falso liceat obtendere debitum, & sub eo velamento detinere rem alienam cum damno proprietarii. Vnde fiet præterea, ut inter contrahentes bonæ fides & fiducia vacillaret, dum metuere cogitur deponens, ne rem suam sub prætextu debiti depositarius sibi vendiceret.

Obj. 2. Si quis rem suam, vel sibi debitam possessori per vim eripiat, eamque possessor repetat, non potest excipi contra illum de dolo, qui rem petat sibi dari, quam oportet mox restituere. *l. i. C. si per vim.*

R. Speciali curâ cavendum Imppetentibus, ne sibi ipsi quisquam jus dicat, unde lites, pugnæ, aliaque innumera mala prodeunt. *l. Nullus C. de Iudic. l. equisimum. ff. de usufructu.* ac proinde violento spoliatori utramque autem claudit Iudex, cavetque ne tam atrox delictum violentæ spoliationis ipsi profiti. Si ergò possessor sibi ablata, quamvis non sua sint, repetat, jure fa-

cit, & doli exceptione non remove-

Obj. 3. Si maritus constante matrimonio, uxori dotem contra juris prohibitionem restituat, mortuâ illâ recipere potest, quamvis sciat hæredibus uxoris mox reddendam esse. *l. i. C. solu. matr. l. Socer. ff. eod.*

R. Ideo permittitur recipere, quia inde sibi partem eam vindicare potest, quam in casum dissolutarum nuptiarum pactus erat. *Faber in d. l. i. C. solu. matrim.*

Obj. 4. Si rem commodatam tibi, & à fure ablatam vindicare nitaris, non potes removeri exceptione doli, quasi rem petas alteri restituendam. *l. fin. ff. de rei vendic.*

R. Hic casus extra limites Regulæ est, quæ non loquitur de iis qui non sibi, sed aliis quicquam petant. Commodatarius igitur, qui rem tenet justo titulo repetit, ab eo, qui possidet injusto, ut tandem recipiat is, qui eam commodavit. *Bald. in d. l. Socer. §. Lucius. ff. Solu. matrimonio. V. Mascard. de probationib. Concl. 531. n. 81. Menoch. de præsumptionib. l. 5. præsumpt. 3. n. 88. Cardos. in Praxi Iudicum, & Advocator. V. Dolus n. 8. Card. Tusch. in v. Dolus. Barbos. in Axiom. 76. n. 3.*

REGVLA LX.

Non est in mora, qui exceptione legitima se potest tueri.

I. Desumitur ex *l. C. 88. Nulla intelligitur mora ibi fieri, ubi nulla petitio est. Mora enim non dicitur, quæ inculcata invenitur l. pecunia senebr. ff. de u-*

Y

de usuris. Quid autem *Mora*, & quotuplex sit, ad *Reg. 25.* diximus. In illo, qui debet, potissimè invenitur, quando videlicet scit, aut scire debet (hæc enim in jure paria sunt) rem suam non esse, vel alteri se debere, nec tamen reddit, sed cunctatur. Quòd si à se factæ moræ crimen removere desiderat, exceptione utatur, necesse est. *Caranuel in Theol. fundam. n. 617.* Hujus autem varia genera sunt, puta 1. Si solutio est impossibilis, aut valdè difficilis. 2. Si debitum non est liquidum. 3. Si proveniat ex facto alieno. 4. Si facta sit compensatio aliqua. 5. Si adversarius contractum non adimplevit. 6. Si oblatam solutionem Creditor accipere renuit. 7. Si exigui temporis dilatio est. Neque enim in continenti cum sacco paratus accurere debet, & pecuniam in folle asportare. *l. si debitor. ff. de iudiciis. l. quod dicimus. ff. de solut. l. ess. c. 20. D. 15.*

II. *Amplia 1.* Ut valeat, quamvis moram exceptio sequatur. Sicut enim in mora non est, qui per exceptionem à mora præservatur, ita fingitur in mora non fuisse, aut post commissam moram exceptio nascitur. *Exempli causa.* Creditor debitorem interpellando facit, ut in mora constituatur: post hoc dilationem indulget, per quam præcedens mora extinguitur, quæ remississe censetur. Hoc in futurum pro exceptione serviet debitori.

Amplia 2. Ut non censeatur esse in mora, quando creditor in mora fuit. Nam in pari delicto melior est conditio possidentis, seu debitoris, contra quem nihil dum probatum est. *l. Cum*

par. ff. de reg. Juris. Cum par delictum esse duorum, semper oneratur petitor, & melior habetur causa possidentis: quique incidit in pœnam, illam petere non potest. *l. Cum pater. §. libertis. ff. De legat. 2.* Item in dubio, quis pacem primo tæperit, nullus agere potest.

Amplia 3. ut exceptio excuset non solum à culpa, sed etiam à pœna, & ab omni contumacia. *l. contumacia. ff. de re iud.* In culpa enim quasi fundamento locata censetur pœna, ut mirum non sit, si illo corrueute ipsa non consistat amplius: neq; contumacem dixeris, cui in agendo suffragatur ratio, & æquitas. *V. Decium in Reg. Jur. 143. Vbi æquitas evidens poscit subveniendum est. Gutierr. l. 2. c. 30. n. 12. Barbosa. in Axiom. 181. n. 1.*

III. *Obj. 1.* Iure facit, qui contra Iudicem non suum excipit. *l. Contumacia. ff. de re iud.* artamen in mora censetur esse, si citatus non compareat: quia secundùm *l. Si quis ex aliena. ff. de iudiciis,* qui vocatur etiam ex aliena jurisdictione ad prætorem venire debet. Prætoris est enim æstimare, an sua sit jurisdictione, vocati autem non contemnere auctoritatem prætoris. *Gail. l. 1. obj. 48.*

R. Quando evidens est tuum Iudicem non esse, emanare potes, quemadmodum in clerico patet, si à laico citetur: in dubio autem comparandum est cuilibet, aliàs pœnam incurrit juxta leg. citatam. Per hoc enim nihil præjudicatur exemptioni, quia excipere illi permillum est, & exemptionem suam, vel privilegium allegare. *Zafius ad l. Gon-*

Contumacia. & DD. in l. 2. ff. si quis in die non obtemp.

Obj. 2. Hæres, qui in locum defuncti succedit, justam videtur habere exceptionem ignorantiae, qua latet illum acta, & pacta defuncti: Item hæreditas jaceas non parit obligationem inter hæredem, & creditorem: denique considerari solet, an promissor habuerit facultatem solvendi, nec ne: nihilominus contemptis his omnibus hæres de mora condemnatur, & in pœnam incidit.

R. Quia hæres personam defuncti representat, ejusdem obligationes in se accepisse censetur, conveniturque non secus, ac si idem homo foret. Tempore promissi igitur elapso satisfacere debet, non propter moram, quæ non nisi ficta hic esse potest, sed propter obligationem, quæ ipsi ut successori plenarie imputatur. *l. cum à matre. C. de rei vindicat. & ibi DD.*

Obj. 3. Debitoribus ex personali actione condemnatis exceptio suffra-

gatur, ut intra certum tempus ad solvendum cogi non possint. *l. Debitoribus. ff. de re iudicata.* Hæres tamen pro re legata conventus, & damnatus, non obstante hac exceptione ad fructus intermedio tempore perceptos propter moram obligatur. *l. in fideicommissis. ff. de usur.*

R. Non propter moram fructus ex re legata perceptos hæres restituere tenetur, sed quia ex re non sua comparavit, neque fas est eum ex alieno ditionem fieri: & alios ex sua ini- que detenta damnum sentire. *Salicetus in l. citat. ff. de usur.* Nam quibuscunque à testatore legatum constitutum est, illius dominium acquirunt statim à morte testatoris. *l. 64 ff. de surr.* non tamen possessio. *l. 5. C. de legat.* Nec vindicare illud sibi propriam auctoritate potest, sed ab hærede accipiet: qui si in mora fuerit, turpi reum se facit, & ad omnium fructuum, ac damnorum compensationem obligatur. *V. quæ diximus in Part. 2. summarit. xv. §. 8. n. 16.*

REGVLA LXI.

Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum.

1. **S**umpta videtur ex l. nulla in iura *l. 110 ff. de legibus. & l. quod favore. C. ad. tit. Exemplum Gloss. suggerit ex c. Charitatem. 12. q. 2. ubi præcipitur, Oeconomis ecclesie, ne putent sibi pro labore inventarii ab ecclesia quicquam deberi: alioqui favor, & gratia, per*

quam ecclesie attribuitur Oeconomus, in ipsius dispendium verge- ret.

2. Clarius apparet in privilegiis minorum, qui non possunt in iudicio esse sine auctoritate tutoris. *l. Clarum. C. de prestanda*

T 2 aucto-